

Φίλτατε κύριε Ί. Ἀρσένη,

Προθύμως ανταποκρινόμενος εἰς τὴν τιμητικὴν μοι αἰτησίην σας, ὅπως τύχη χώρου καὶ ἐμὸν τι φιλολογικὸν ἐν τῇ τοσοῦτον συμπαιθεῖ «Ποικίλη Στοά», ἀνερευνῶ εἰς τὰ καυμένα χειρογράφα μου καὶ ἐπιθεωρήσας ἀποστέλλω ὑμῖν τὸν «Μικρὸν ἀνθοπώλιν» μου, ὅστις, ἂν ὄχι ἄλλο, θὰ συγκινήσῃ τι πιστεύω τοὺς εὐαισθητοὺς ἀναγνώστας τοῦ λαμπροῦ ἡμερολογίου σας, ὡς ἐκ τοῦ θέματος.

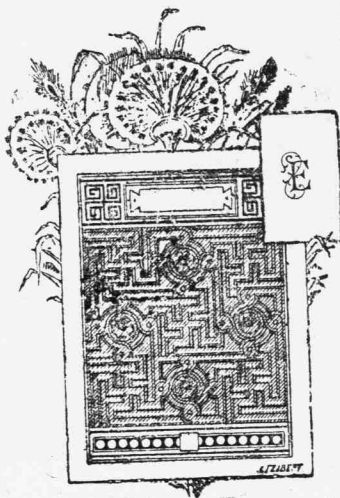
Ἐν Ἀθήναις τῇ 22ᾳ αὐγούστου 1895

Ἰμέτερος πάντοτε

Ἰω. Κ. Καμπούρογλος

Ὁ ΜΙΚΡΟΣ ΑΝΘΟΠΩΛΙΝ

I

ΠΑΝΩ εἰς τὸ καλάθκι του προσέκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκοιμήθη τὸ ξανθὸ παιδάκι τοῦ πωλεῖ λουλούδια. Νύκτα εἶνε καὶ κοιμάται, ἀπὸ τὸν ἀέρα φυλαττόμενον ἐκεῖ ἔς τὰ σκαλοπάτια πύλης οἴκου μεγαλοπρεποῦς. Καὶ ἐκοιμήθη περιμένον, — εἶνε δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, — νὰ συναχθοῦν ἐκεῖ καὶ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, τοῦ εἶνε διεσκορπισμένα εἰς τὴν πόλιν καὶ προσφέρουν τ' ἄνθη των, καὶ ὅλα μαζὺ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ Πατήσια, εἰς τὰ περιβόλια των. Ἦτο σὰν λυπημένον, ἐπειδὴ εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ καφε-σαντὰν, εἰς καφενεῖα, ἐξω τοῦ θεάτρου, πανταχοῦ ἐζήτησε νὰ ἐκποιήσῃ ὅλα τ' ἄνθη του, ὅπου πρὸ πάντων ἐβλεπεν εὐθύμως,

ζωηροῦς συμπότας μὲ κυρίας παρ' αὐτοῦς ὅπου ἐκάγχαζον, καὶ ὅμως τὸ καυμένο δὲν τὰ πούλησε! Καὶ τὰ ἡγάπα τόσοσιν τ' ἄνθη του, δὲν ἐνοοῦσε τίνι τρόπῳ ἦτο δυνατόν νὰ γίνεταί χαρὰ καὶ ἀγάπη καὶ χορὸς χωρὶς αὐτά! Εἶδεν εἰς ἕνα ἄμιλον, ἐντὸς ζυθοπωλείου εἰς νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ πληρώσῃ διὰ τὰς κυρίας καὶ τοὺς φίλους του δραχμάς ἐξήκοντα διὰ ποτὰ καὶ φαγητὰ, καὶ ὅταν τοὺς ἐπλησίασε καὶ αὐτὸ προσφέρον διὰ τρεῖς δεκάρας τὰς ἀθῶας ἀνθοδέσμας του, ἔτσι μὴ μὲ τὸ χέρι τὰς ἀπέκρουσαν καί: «πῆγαιν' ἀπ' ἐδῶ», τοῦ εἶπαν, ἐνῶ ἔτοιμα ἀμάξια τοῦ θὰ πληρωθοῦν καὶ αὐτὰ μ' εἰκοσιπεντάρικα, τοὺς ἐπερίμεναν, τοὺς πῆραν καὶ ἔφυ-

γαν μὲ γέλωτας. Οὕτως ἐπέρασαν μεσάνυχτα καὶ ἐκουράσθη ἡ ψυχὴ του καὶ ἐπῆρε μελαγχολικὸν τὸν δρόμον διὰ τὰ Πατήσια, μ' ὅσα ἄνθη τοῦ ἀπέμειναν ἔς τὸ καλαθάκι, καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ ἔς τὸ μάρμαρο προσμένον τοὺς συντρόφους, κ' ἐκοιμήθη τὸ πτωχό. Ὁ νοῦς του, πρὶν νὰ κοιμηθῆ, ἐφέρετο εἰς τῶν πλουσιῶν τὰς μεγάλας ἀπολαύσεις, ὅσας ἔτυχε νὰ ἴδῃ τὸ ἀθῶον ἴματι του, ὁπότεν εἰσχωρῆ παντοῦ, ἢ στέκεται ἀπ' ἔξω προσπαθοῦν νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸ τὰ ἄνθη του εἰς χέρι ποῦ θὰ τὰ πληρῶσῃ ὅσα εὐαρεστηθῆ. Κ' ἐσυλλογεῖτο ἤδη μὲ τὰ κλειστά ἴματακια του, ὧ τί εὐδαίμονες ποῦ εἶν' εἰ ἄνθρωποι αὐτοὶ, ἀπὸ διασκεδάσεις τρέχουσιν εἰς διασκέδασι, ἔχουν ἀβράς κυρίας ἀπὸ τοῦ βραχίονος, ἐνδεδυμένοι εὐμορφα καὶ ἀπαλά, ὄλω γελοῦν, πηγαίνουν εἰς τὰ φῶτα, εἰς τὴν μουσικὴν, εἰς δεῖπνα πολυποίκιλα, ἢ ἀμαζα τοὺς φέρει, καὶ κοιμῶνται μαλακά, ζεστά... Κ' ἐμάζευε τὰ ποδαράκια του ἐκεῖ κ' ἐμάζευε τοὺς ὤμους, τὰ χεράκια του, διότι ἦτο κρύο, κ' ἔγινε κουβάρι ἴσια μὲ τὸ καλαθάκι του, εἰς τὸ ὁποῖον ἀκουμβοῦσε τὸ κεφάλι του, ὡσὰν νὰ ἦσαν δύο καλαθάκια ἀγκαλιαστά, λούλουδα γεμισμένα... Καὶ τὸ ἴπῃρ ὁ ὕπνος πιά! Διότι εἶχε μ' ὅλα ταῦτα τὴν ὑγείαν του, τὸ ῥοδοκόκκινον του χρῶμα· κ' ἂν ἡ βία του, δὲν εἶχε γούναν καὶ ἂν ἦτο ἀσκεπὲς, ἦτο συνηθισμένον ἐκ τοῦ κρύου νὰ ζεσταίνεται μὲ τὸ κυκλοφοροῦν ἐντός του αἷμα δυνατὸν, ποῦ ἔδιδ' εἰς τὴν ἠλιοκαμμένην ὄψιν του, εἰς τὰς ὠραίας παρεϊάς, τὸν τράχηλον, ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ καὶ χνουδωτὸν, ὡς ζάχαρης καυτῆς ἀπαύγασμα. Κ' ἐμίριζαν τὰ ἄνθη εἰς τὴν κόμην του, σγουρὴν, ξανθὴν, καὶ λῆς τὸ περιέβαλλον μὲ ἄρωμα ἀγάπης καὶ τὸ φύλατταν ἐκεῖ, κ' ἀπέμειναν γιὰ νὰ τὸ νανουρίζουν! γιὰ νὰ βλέπῃ ὄνειρα ὠραία. Ἦτο ἔνδεκα ἑτῶν. Ἄχ! πόσα ἔνδεκα ἑτῶν παιδάκια εἶνε πλούσια; Δὲν τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους, ἔς τὴ βροχῆ, ἔς τὸ κρύο, εἰς τὸ χιόνι, νὰ σοῦ φέρουν, ὅταν σὺ εἶσαι θερμὸς εἰς μίαν λαμπρὴν σάλαν κ' ἐνθουσιασμένος ἀπὸ εὐχυμον ποτόν, εἰς συντροφίαν ὠραίαν, νὰ σοῦ φέρουν μὲ τὰ κρύα των χεράκια δύο τριαντάφυλλα, ποῦ ζοῦν καὶ τὸν χειμῶνα κ' ἔχουν ὅλη τὴ θωριὰ τῆς ἄνοιξις;

II

Μὰ νὰ! ἓνας προβαίνει, ὡς γλυκὺς παππούς, καὶ φέρει εἰς τὸ παιδί τῶν λουλουδιῶν καὶ βάζει εἰς τὰς πλάταις του μίαν λευκὴν, λευκὴν καὶ ἀπαλὴν, ὡς γάτας ποῦ ἔμπορεῖ νὰ φαντασθῆ μὰ ποῦ δὲν εἶδεν ἔτι μὲ τὰ ἴματα του, γουνίταν: καὶ τοῦ ἰκέτασε καὶ ὅλα τὰ λαιμά. Νὰ κ' ἓνας ἄλλος, ὅσων πατέρας τρυφερός, ἔρχεται καὶ τοῦ βάζει εἰς τὰ γονατάκια του κάτι καλαῖς, χρωματισταῖς καὶ ἀπαλαῖς περικνημίδαῖς· κ' ἔπειτα εἰς τὰ γυμνά του ποδαράκια κάτι ὅσων χρυσᾶ νομιζεις, πλέον ἢ χρυσᾶ, μὲ τόσα εὐμορφα κουμπιά, ὡσὰν πουλιοῦ ματάκια, ὑποδήματα. Κ' ἔρχεται μία, ὅσων νὰ λυόνῃ ἀπὸ χαρᾶ, κηροπλασμένη μάμμη μ' ἄσπρα τὰ μαλλιά, ποῦ δὲν γελᾷ δι' ὄλον πιά τὸν κόσμον, μὰ γιὰ τὸ γλυκὸ ἐγγόνι τῆς ὄλω γελᾷ τὸ χεῖλι τῆς, φθάνει καὶ τοῦ φορεῖ μεταξωτὸ ἴση μῆση μὲ γραμμαῖς γραμμαῖς τὰ χρώματα—ἔτσι θὰ ἦνε φαίνεται ἴστην Ἀφρικὴ—κ' ἓνα τοῦ κάμνει φρόγγο

ἀπὸ πίσω, ποῦ θαρρεῖς πῶς ὀθήθηκαν ἐκεῖ μὲ φούνταις πιά μεταξωταῖς χιλίων χρονῶν ἀγάπαις, δῶρα καὶ εὐχαίς, ποῦ εὔτε εἶν' ἀνάγκη νὰ γυρίση τὸ μικρὸ νὰ τὰ ἰδῇ. Καὶ νὰ, προβάλλει μάνα, μάνα ἀτίμητη, ξανθὴ, λουδοκεντισμένη καὶ σὰν γιασεμί, μ' ἓνα φιλὶ ὁποῦ γεννιέται ἀνοιξίς, μὲ μάτια ποῦ γελοῦν' στὰ δάκρυα, καὶ σκύβει τοῦ φιλεῖ τὸ μέτωπο, κι' ἀρχίζει νὰ κτενίζη τὰ ξανθὰ του τὰ μαλλιά, μὲ τὴν παλάμην πρὸ πολὺ παρά μὲ τ' ἄσπρο χτένι, καὶ τοῦ βάζει ἓνα μὲ χρυσῆ κορῶνα φανταχτὸ σκουφάκι, ὁποῦ παίζει ὁ ἥλιος μὲ αὐτὸ καὶ σὺ θαρρεῖς πῶς κάθε μιὰ στιγμή καὶ ἄλλο ἔχει χρῶμα, ὄχι ἀπὸ τὰ γνωστὰ, μὰ ἀπὸ τ' ἄγνωστα ἐκεῖνα, ὁποῦ μόλις, ὅταν ἴμερα μὲ τὴν νύκτα σιγίγουνε, στὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, βλέπεις εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡ τί ζεστὰ καὶ ἀπαλὰ ποῦ εἶναι καὶ ποῦ κάθεται ἐκεῖ, σὰν γιοῦλι μὲς τὸ πράσινο χορτάρι τὸ ψαλλιδιστό. Μὰ κ' ἔρχονται, μὰ κ' ἔρχονται: μία νταντὰ, ἀπ' τὴ Φραγκιά, ἀφράτη σὰν τὸ πορτοκάλλι, ποῦ δὲν εἶδαν εἰς τὰ μέρη ποῦ γεννήθηκε αὐτὴ, καὶ λέγει: «μὴν κρώσῃ!» κι' ἄλλο τοῦ φορεῖ πλεχτὸ σ' τοὺς ὤμους, κάτι τι ἀπὸ μετάξι πῶρχετ' ἀπ' τοὺς οὐρανούς: καὶ μία ἔρχεται μελάτη διδασκάλισσα, ποῦ εἶν' ἀφρὸς ἀπὸ θολὰ νερὰ χειμάρρου τὰ μαλλιά της, παίζουνε τὰ μάτια της σὰν σπιθαῖς μέσα σ' τὸ νερὸ, ἀπὸ τὴν Σουηδιὰν διδασκάλισσα, καὶ τοῦ μιλεῖ καὶ τοῦ μιλεῖ μὲ λόγια ξένα καὶ φιλιὰ, καὶ κάτι ἀπλόνει καὶ αὐτὴ εἰς τὰ ποδάρια του σὰν ἓνα ζῶο ποῦ χωρὶς καὶ νὰ τὸ καταλάβῃ ἐσκοτώθηκε. διὰ νὰ ἦνε πλέον ἀπλωτὸ, κι' ἀκόμα ζῆ, θαρρεῖς ζεστὸ καὶ σὲ κυττάζει. Κ' ὑπνέται ἄλλοι, σὰν ξυλόκοποι, καὶ ὑπνέτριαι σὰν τὰ λεμόνια, μὲ τὰ μάτια γυαλιστὰ, διὰ νὰ φαίνωνται πῶς μόνον ὑπακούουν, ἐμαζεύθησαν τριγύρω του, μ' ἄσπραις ποδίαις, μὲ κίτριναίς, κι' ὁ ἓνας σ' ἄμαξάκι τὸ ἐκάθισεν, ὁ ἄλλος μαξηλάρι βάζει εἰς τὴν βράχι του, ἡ ἄλλη φέρει πούπουλο σ' τὰ πόδια του, ἐκεῖνος κι' ἄλλο μαξηλάρι δεξιά, ἐκεῖνη κι' ἄλλο ἓν ἄριστερὰ, κ' ἓνα σκυλάκι ἀκόμη εἰς τὰ γόνατα... «Τὰ γάντια, ἂ! τὰ γάντια ἔλησμόνησα» φωνάζει μιὰ, καὶ τοῦ τὰ φέρει μ' ἓνα πήδημα ἀμέσως, καὶ τοῦ τὰ φορεῖ... καὶ μιὰ ὀμπρέλλα τοῦ ἀνοίγει ἄλλη μιὰ... Ὅ! βγῆ τὸ ἀρχοντόπουλο περίπατο! Πλὴν ἄχ! ἄχ! ἄχ! ἀναστενάζει αἴφνης τὸ παιδί τῶν λουλουδιῶν. Ἄχ! πνίγεται, σ' τὸ στῆθος του μιὰ πέτρα τὸ βαρύνει. Καὶ ἀδυνατεῖ. Καθρέπτῃν ἐμπροστὰ δὲν ἔχει, μὰ θαρρεῖ πῶς βλέπει τὸ μουτράκι του χλωμὸ, καὶ σὰν νὰ σβύνεται θαρρεῖ, σὰν νὰ κρώνη, σὰν νὰ χάνεται. Ἀρρώστησε βαρειά, καὶ βήχει, θὰ πεθάνῃ. Σὰν νὰ τοῦ πέρνουν τὴν ζωὴν ἐκεῖνα τὰ ζεστὰ σκεπάσματα! Ἐκεῖνα νὰ παχαίνουν, καὶ νὰ τὸ ἀφίνουν αὐτὸ κόκκαλο! Πλὴν ἄχ! καὶ νὰ μιλήσῃ θέλει, δὲν ἔμπορεῖ. Σηκῶτέ με, λέγ' ἡ ψυχὴ του πιά: τὸ σῶμα του λὲς κ' ἔσθυσε. Σὰν τὸ ψαράκι σ' τὴ στεριά ποῦ ξεψυχᾷ, λίγο κουνιέται, μὰ δὲν ἔχει ἀναπνοή. Ἀνοίγει, ἀνοίγει, ἔχνανοίγει τὸ στόμα γιὰ νὰ πῆ... σὰν θειαφοκίρι λυόνει. Ἄχ! μὰ τί πνιγμός!

III

— Σήκω παιδί μου, σήκω κ' ἔλα γρήγορα. Εὐπνα λοιπόν! Εὐπνα σὲ λέγω, πῶς κοιμᾶς ἔτσι βαρειά!..

Τί κρότος ἦτο τρομερὸς αὐτός; Ἡ θύρα τῆς οἰκίας, εἰς τὰ βάθρα τῆς ὁποίας ἐκοιμάτο τὸ παιδί καὶ ὠνειρεύετο, μ' ὄρμην ἀπὸ τὰ μέσ' ἀνοίχθηκε καὶ ἔβγη μία ὑπνέτρια ξεμαλλιασμένη, ποῦ φωνάζει σ' τὸ παιδί, ἀπὸ τὸ ὄνειρό του τρομασμένο:

— Εὐπνα, βρέ παιδί, καὶ φέρ' τα 'δῶ!

Ζητεῖ δὲ νὰ τοῦ πάρῃ ἢ γυναῖκα τὸ καλάθι του μὲ τ' ἄνθη! Καὶ προσθέτει: « Ἄχ, ἡ τύχη σ' ἔφερε; » Καὶ τὸ παιδί, χωρὶς νὰ ἔξυρῃ καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀποροῦν, τρίβει ὀλίγον τὰ 'ματάκια του κι' ἀκολουθεῖ κ' ἐμβαίνει εἰς τὸ σπίτι, σ' τὴ μαρμάρηνη αὐλὴ μὲ κάτι ἀπ' ἔδῳ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀρπήμεδες ἀκίνητους ποῦ ἐκρατοῦσαν φῶτα, κι' ἀναβαίνει σκάλας διαπλαταῖς, μαζὺ καὶ τ' ἄνθη εἰς τὸ καλάθκι του. Δὲν ἔξυρει ἂν τὸ ὄνειρό του ἐξακολουθεῖ, ἢ ἂν τῶνόντι ἔξυπνησε, ποῦ ἔβρισκεται ἐκεῖ καὶ πῶς... Φθάνει σὲ μία σαλα μὲ παχὺ χαλὶ καὶ κάτι γύρω ἐπιπλα, καθρέπτας, ὁποῦ δὲν ἐπρόφθανε τὰ 'μάτια του νὰ κλείῃ, νὰ μὴ θαμβωθῇ. Καὶ ἄλλη θύρα ἀνοίγει κι' ἄλλη μιὰ, περνοῦν, κ' ἡ ὑπνέτρια ἀπὸ τὸ ῥόυχο ὄλω τὸ τραβᾷ καὶ « Στάσου ἔδῳ » τοῦ λέγει εἰς τὸ ἀνοίγμα, καὶ προχωρεῖ:

— Εἴχαμε τύχη, κι' ἄμα ἔβγηκα εἰς τὴν πόρτα μας 'μπροστά, εὐρίσθηκε ἓνα παιδί ποῦ τὰ πουλεῖ... Λέγει πρὸς τὴν κυρίαν τῆς ἢ ὑπνέτρια καὶ δείχνει τὸ παιδί ποῦ στέκεται σ' τὴν θύραν καὶ κυττάζει. Τί εἶνε ἐκεῖ; Τὸ ὄνειρο, ποῦ πρὸ ὀλίγου ἔβλεπε κοιμώμενον, τὸ ὄνειρό του πράγματι εἶνε τώρα ἐκεῖ; Καὶ δι' αὐτὸ τὸ φώναξαν, ταῖς σκάλας τὸ ἀναίθασαν, γιὰ νὰ ἰδῇ; Τῷ ὄντι ὁ παπποῦς ἐκεῖ ἰδοῦ, ἡ μάμμη ὁποῦ ἔβλεπε σ' τὸν ὕπνον του, καὶ ἡ μητέρα μέσα 'στ' ἄσπρα τῆς, καὶ ὁ καλὸς πατέρας, κ' ἡ νταντὰ κ' ἡ διδασκάλισσα, καὶ ὑπνέτριαι, καὶ δύο τρεῖς 'σάν ξένοι τριγυρίζουν. Μὰ εἶνε ὅλοι εἰς ταραχὴν ἀλόκοτον. Καὶ μερικοὶ τους δακρυσμένοι... Ἄχ! κακόμοιρη μητέρα! Εἰς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου, εἰς τὸ βάθος καὶ σ' τὸ 'λίγο ἐκεῖ φῶς, κρεββάτι φαίνεται νὰ ἦνε, σάν χρυστὴ μπομπονιέρα, πῶχει ἰδεῖ σ' τοῦ Σόλωνος, καὶ σκεπασμένο ἀπὸ πάνω μὲ μιὰ εὐμορφη σκηνή, σάν τέτοιο σχῆμα, ἀλλὰ ὄλω ὄλω καὶ μεταξωτὰ, κόκκινα κι' ἄσπρα εἶνε. Ἀνοικτὴ εἶν' ἢ σκηνὴ ὁποῦ κρατεῖ τὸ κρεββατάκι, κι' ὅλοι ἐκεῖ προσέχουνε. Ἀπὸ γυαλῆνια σφαῖρα βγαίνει ἓνα φῶς γλυκὺ γλυκὺ: εἶνε ἢ λάμπα ἐκεῖ μέσα, λάμπα ποῖος εἰξεύρει πόσο πόσο ἀκριβή, διὰ νὰ δίδῃ. πολὺ ὄχι, ἀλλὰ 'λίγο φῶς! Τὰ ἄλλα φῶτα μακρὰ. Καὶ ὄλ' αὐτὰ εἰς μιὰν στιγμὴν τὰ εἶδε τὸ παιδί, ἕως ποῦ νὰ εἰπῆτε « τ' εἶνε; » καὶ ἀκόμα δὲν εἰξεύρει τί συμβαίνει, ποῦ πατεῖ.

— Τὰ λουλούδια! τὰ λουλούδια!

Μιὰ φωνὴ μισσοθυσμένη βγαίνει ἀπὸ τὸ κρεββάτι.

— Δόσετέ με! ἄχ! λουλούδια!

— Ἐλα, τρέχα, ἔλα, φέρ' τα!

Κ' ἐνῶ λέγει, τοῦ ἀρπάζει ἡ μητέρα τὸ καλάθι, καὶ πηγαίνει ἐκεῖ ποῦ ἀκούσθη ἡ φωνὴ ἢ ἀρρωστημένη· καὶ κατόπι τρέχει, φθάνει, πλησιάζει 'στὸ κρεββάτι κι' ὁ μικρὸς ὁ ἀνθοπώλης. Ἦταν δὲ ἓνα ἐκεῖ, ἓνα, ἓνα ἄρρωστο παιδάκι! Μὰ θὰ ἦταν... σάν χυμένο ἀπὸ ἄσπρη κιμωλία. Ὅλο

του τὸ σῶμα, ὄλο, σὰν λεπτοὶ κονδυλοφόροι, ἀκουμβούσε σὲ μεγάλα μα-
ξηλάρια μαλακὰ καὶ θαρρεῖς δὲν τ' ἀγγιζε, δὲν τὰ ἔβαραινε καθόλου.
Πρέπει φλόγα χωρὶς ἄλλο ν' ἀναβε σ' τὰ σωθικά του· εἶχεν ἀνοικτὸ, νὰ
ἔτσι, τὸ μικρὸ του στοματάκι, κι' ὄλω ἔκαμνε νὰ βγάλη κἀτι τι, μὰ δὲν
μπορούσε. Μόνον ἤθελε λουλούδια· εἶχε μὲ καυμὸ ζητήσει νὰ τοῦ εὔρου,
νὰ τοῦ φέρουν, ἄνθη, ἄνθη, τέτοια ὦρα, ἄνθη, ἄνθη! ἔτσι σὰν νὰ ἐφαντὰ
σθη, πῶς θὰ ζήσει μὲ αὐτά:

— Ποῦνε, φέρτε, νὰ τὰ πάρω!

— Νά, παιδί μου, νὰ καὶ ἄλλα!

Καὶ καλὰ ὅπου εὐρέθη ὁ μικρὸς μας ἀνθοπώλης, ἀμα ἔτρεξαν νὰ ἔβοῦ-
νε καὶ νὰ ἔπαγουν νὰ τὰ εὔρου ὅπου εἶνε, ὅσο μακρὰ κι' ἂν ἦνε, νὰ
πετάξουν, νὰ τοῦ φέρουν... ἴσως ἴσως τελευταῖον τῆς ζωῆς του ζήτημα.
Ἐπειδὴ ἀπληπισμένοι ἐκεῖ ἦσαν οἱ γιατροί, κι' ὁ καθένας συγγενῆς του, σὲ
παράθυρο κρυμμένος, σὲ μιὰν ἄκρη, σὲ μιὰ θύρα, δάκρυα κατὰπινε. Πῶς
τοῦ ἦλθε νὰ γυρεύη ἄνθη! Κι' ἄλλα δάκρυα!

— Φέρτε, φέρτε μου καὶ ἄλλα! ἔλεγε τὸ ἄρρωστημένο, ἔλεγε καὶ
ἔξεψυχοῦσε.

Κ' ἔθλεπε τριγύρω, γύρω, μ' ἓνα μάτι ἔτσι μαῦρο, ἔτσι εὐμορφο, με-
γάλο, ἄχ! τὸ μόνο ὅπου ζοῦσε ἀπ' τῆ στάχτη, ἄσπρη στάχτη, ποῦ
θαρρεῖς νὰ τὸ φυσούσε θὰ σκορπούσε τὸ καυμένο του κορμάκι. Κ' ἦταν
πλούσιο παιδάκι, μοναχὸ εἰς τοὺς γονεῖς του, ἀρχοντόπουλο ὦραῖο, ποῦ
σὲ πούπουλα ἔγεννήθη, σὲ βαμβάκια εἴζησε, καὶ μὲ τῶνα δακτυλάκι, ἔτσι
δὰ νὰ ἔκαμνε, γύρω βάγιας εἶχε, δούλους εἶχε, ὄλα τ' ἀγαθὰ, καὶ γονεῖς,
παπποῦ καὶ μάμμη, κ' ἑκάτ' του συγγενεῖς εἰς τὰ γόνατα νὰ λένε! «Τί
ζητεῖς, πουλάκι μου ;»

— Δότε μου λουλούδια κι' ἄλλα!

Γέμισε τὸ στῶμα του! «Ἄ! νὰ ζῆς, καλὸ παιδί μου» λέγει ἡ ἑ-
ξαλλη μητέρα σ' τὸν μικρὸν μας ἀνθοπώλην, ὅστις ἐπλησίασε καὶ τοῦ
πέρνει ὄλο πλέον τὸ καλαθί, ὄλο, ὄλο! Τότε δύο καλαμένα, κίτρινα χε-
ράκια ἀπλόνει τὸ πτωχὸ τὸ ἄρρωστο, καὶ ζητεῖ, χωρὶς νὰ βγάξη λόγο
πιὰ τὸ στόμα του, καὶ ζητεῖ τὸ καλαθάκι, νὰ τὸ πιᾶσῃ, νὰ τὸ πάρῃ,
τ' ἀγκαλιάζει, γέρνει, γέρνει, σὰν νὰ ἦταν σὲ κλωστή, τὸ ξανθὸ του τὸ
κεφάλι, καὶ ἀσπρίζει πῖο πολὺ, κλεῖ τὰ ἔματια, μιὰ τὸ στόμα τὸ ἀ-
νοίγει, τὸ σφαλᾷ, καὶ κοιμάται καὶ κοιμάται ὅπου πρᾶ δὲν θὰ ζυπνήσῃ
. . . . Ἐξεψύχησεν ἐκεῖ!

Τρέχουν ὄλοι . . . Ἡ μητέρα ἔπεσεν ὡς ἀν νεκρῆ· καὶ φιλεῖ, φιλεῖ ἀ-
κόμα τὸ παιδί της. . . Ἄχ! τῆς μάνας τὸ φιλεῖ, ποῦ δὲν δίδει εἰς τὴν νέ-
κρα τοῦ παιδιοῦ της τῆ ζωῆ, εἶν' ὁ πόνος τοῦ Θεοῦ μας, κι' ὁ Θεὸς ἐάν
πονῆ! Μέσα σ' τ' ἄνθη κοιμισμένο, λές, γλυκὰ χαμογελᾷ, τὸ παιδί τὸ
χαϊδεύει, ποῦ δὲν γνώρισε ζωῆ, καὶ νεκρὸ θαρρεῖς καὶ μόνο τῶρα τὴν αἰ-
σθάνεται, ποῦ ἐκοιμήθη ἀγκαλιασμένο μὲ τὰ ῥόδα καὶ μὲ τ' ἄνθη καὶ
μὲ τοῦ πτωχοῦ παιδιοῦ μας τῆ ζωῆ, τὸ καλαθάκι! Μὲ τὰ ἔματια
βουρκωμένα ἀπὸ δάκρυα θολὰ βλέπει μιὰ σ' τὸ πεθαμμένο, μιὰ τριγύρω,
τὸ πτωχὸ καὶ ὄρφανὸ, μοναχὸ ἀπὸ πίσω ἀπ' ὄλους, ντροπαλὸ σ' τῆ γύ-

μνια του, τὸ παιδί ἀπ' τὰ Πατήσια τῆς ὄροσιας τῶν λουλουδιῶν, τ' ὄρ-
φανὸ τῆς δόλιας μάνας ποῦ τὸ στέλλει νὰ πουλῇ, σ' τῆς βροχαῖς καὶ μέσ'
τὰ χιόνια, ἄνθη λίγα γιὰ ψωμί! Μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα ἔμπρὸς
σ' τοὺς θρήνους, σ' τοὺς κλαῦμους, βλέπει γύρω καὶ σ' τοὺς τοίχους, ἄνθη
βλέπει, ἴστὰ χαλιὰ, σ' τὰ τραπέζια, σ' τῆς κουρτίνες, σ' τὰ γυαλιὰ, σ'
τὴν ὀροφή, παντοῦ ἄνθη καὶ ἐδῶ ἄνθη, ὅμως ἄνθη κεντημένα, σκαλι-
στά, ζωγραφιστά, ὅμως ἄνθη ψεύτικα! . . . Κ' ἐκεῖ πέρα τὸ παιδάκι
πεθαμμένο νὰ τὸ κλαῖν! — Ἄχ! τί ἄσχημα ἔς τὸ ξύπνο τέλειωσε τὸ
ὄνειρό του! — Ἐκεῖ πέρα τὸ παιδάκι πεθαμμένο νὰ τὸ κλαῖν!

IV

Ἰγύρισε μὲ ἄδεια χέρια εἰς τὴν χήρα μάνα του! Καὶ τῆς εἶπε καὶ τῆς
λέγει, κι' ὄλω κλαῖν τὰ μάτια του. Ἐφυγε ποῦ τὸ ζητοῦσαν, δὲν ἐστάθη
μιὰ στιγμή! Ἄφησε καὶ τὸ καλάθι, ἄφησε καὶ τ' ἄνθη του! «Ἄχ! μ-
νοῦλά μου, νὰ ἦσουν, ἄχ καὶ νὰ μοῦ τῶβλεπες! Πεθαμμένο τὸ καῦμένο
μέσ τὰ τόσα χάδια του». Κ' ἡ μανοῦλα του τοῦ εἶπει: Νὰ μοῦ ζῆς, παι-
δάκι μου! Κ' ἔκαμες καλά, παιδί μου, ποῦ δὲ ἴσταθης νὰ πάρης τί-
ποτε λεπτά». Ἐξημέρον ἡ ἡμέρα, μιὰ Θεοῦ χαρὰ, καὶ ἀρχίζει ἓνα στε-
φάνι τὸ πτωχὸ παιδί νὰ κἀνῃ, γιὰ νὰ τρέξῃ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ πλούσιό
του ταῖρι, τὸ καῦμένο τὸ νεκρό! Μὰ δὲν ἔσωσε ἀκόμα τὰ λουλούδια του
νὰ πλέκῃ, κ' ἦλθεν ἄμαξα μεγάλη, ὅλη μαῦρη, μαῦρα ἦσαν τ' ἄλογά
της, μαῦρα ἴφορε ὁ ἄμαξηλάτης, μαῦρα κ' ἓνας ἀπὸ μέσα, ποῦ πηδᾷ
καὶ καταβαίνει καὶ γυρεῖ τὸ παιδί, τὸ παιδί, ὅπου ἴπουλοῦσε τὰ λου-
λούδια χθὲς τὸ βράδυ ἀνάλλῃ γρήγορα μαζύ μου, ἔλα καὶ σὺ μάνα του!»

Ἡ ταλαίπωρος μητέρα τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἴπεθανε, ἀπ' τὴ λύπη της
τρελλάθη καὶ γυρεῖ τὸ παιδί, τᾶλλο, ὅπου μὲ λουλούδια λέγει πῶς τ' ἀ-
νάστησε καὶ τὸ ἔστειλεν ἐπάνω σ' τοῦ Θεοῦ τὰ δῶματα, νὰ τῆς φέρῃ
κι' ἄλλα ἄνθη τ' ἀγγελουδί της! Καὶ γυρεῖ τὸ παιδάκι τὸ ξανθὸ ὅπου
ἴστη γῆ, ἀπ' τὰ χέρια τοῦ ἴδικου της μὲ τὸ καλάθάκι του, θὰ τῆς φέρῃ
κάθε ἴμερα ἄνθη, χάραις, χάραις καὶ ὄροσιαίς! Φθάνει ἡ ἄμαξα σ' τὸ
σπίτι ποῦ μαυροφορεῖ ἡ μάνα ἡ πλουσία καὶ ὄραία, κι' αὐτὴ τρέχει, κα-
ταβαίνει ἡ ἄμοιρη καὶ ἀρπάζει κι' ἀγκαλιάζει τὸ πτωχὸ παιδί ποῦ φέρ-
νει διὰ τὸ νεκρὸ ἐπάνω καὶ στεφάνι ὄμορφο! Τὸ φιλεῖ: ἀκαὶ σὺ, τοῦ λέ-
γει, σὺ θὰ ἴσαι τὸ παιδί μου εἰς τὴ γῆ τῶν λουλουδιῶν, καὶ ἐκεῖνο τὸ
παιδί μου ἴστο περβόλι τοῦ Θεοῦ!»

V

Μετὰ δεκαπέντε χρόνια, δὲν ὑπῆρχε πιὸ ὄραϊο, πιὸ καλὸ σπιτάκι ἔξω,
ἔξω κεῖ σ' τὴν ἐξοχὴν, ποῦ εἶχε κ' ἓνα περιβόλι μ' ὄλα τὰ πιὸ σπά-
νια, τὰ πιὸ διαλεκτὰ λουλούδια ἀπ' τοῦ κόσμου τῆς μεριαῖς. Ἐκεῖ μέσα
ἴκατοικοῦσε κι' ὄλοι τὸν ἐζήλευαν, ἓνας νέος, νέος μόλις εἰκοσιεπτὰ ἔτων,
ὅπου ἴδη αὐτὸς ἴτο καὶ κλεινὸς καθηγητῆς τοῦ μαθήματος ποῦ λέγουν

πῶς τὸ λέν βοτανική! Οἰκογένεια πλουσία λέγουν τὸν ἐσπούδασε καὶ τὸν ἔχει ἴσ' ἂν παιδί της! Ἐχει ὅμως καὶ αὐτὸς, ἔχει δὲ καὶ τὸ λατρεῖται καὶ μετ' ἄνθη κάθε μέρα ὄσπερ τὸ στεφανώνει, σ' τὸ καλλίτερο κι' ὠραῖο μέρος τοῦ περιβολίου του, ἓνα εὐμορφο μνημεῖο, μετ' ἓνα τέχνη σκαλιστὸ, ποῦ ἀπὸ μάρμαρο δεικνύει κοιμισμένο ἓνα παιδάκι μετ' ἀγάθι ἀγκαλιαστὸ!

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΣ

ΑΙΤΗΣΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Τώρα ποῦ ἡ μοῖρα μου σ' ἄχαρα ξένα
Μ' ἄγριο πρόσωπο σκληρὰ μετ' ἀπώγει
Κι' ἀπὸ τοὺς φίλους μου κοντὰ μετ' ἀπώγει
Θέλω νὰ χάρισμα νάχω ἀπὸ σένα.

Κι' ἂν ἡ ἀγάπη σου κ' ἡ καλοσύνη
Σ' ἐμένα ἀφίσουσι τί νὰ ζητήσω
Γλυκὸ σου κόνισμα θεν' ἀπαιτήσω
Μύριες ἀνάμνησες γιὰ νὰ μοῦ δίνη.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΝ

—Σκιὰ, σὲ μόνον ὤρισεν ἡ μοῖρα ν' ἀποκτήσω.
Ἐγὼ ἠγάπησα ψυχὴν κι' ἀφροπλάσμενα καλλή,
Μ' αὐτῶν τὰ θέληγτρα ποθῶ καὶ πάλιν νὰ μεθύσω
Ἐμπρὸς εἰς ἄψυχον σκιὰν τὸ στήθος μου δὲν πάλλει!

—Τρελλὲ, τὴν ἄδολον ψυχὴν ὁ χρόνος μεταβάλλει,
Ἄλλὰ ἐγὼ ἔς τὴν μνήμην σου ἀγνήν θὰ τὴν τηρήσω.
Τὸ κάλλος τῆς νεότητος διὰ παντὸς δὲν θάλλει,
Ἐγὼ ὡς πρὶν ἐρατεινὸν θὰ σοὶ τὸ παραστήσω!

—Σκιὰ, διψῶ τὸ τωρινὸν, περιφρονῶ τὸ μέλλον,
Ζητῶ πραγματικότητα· εἶνε μωρὸς ὁ θέλων
Μετ' ἄστοχασμους καὶ μ' ὄνειρα τὸν βίον νὰ περάσῃ!

—Τὸ τωρινὸν μᾶς ἀπαυθεῖ, ζωὴν τὸ μέλλον δίδει,
Τῆς ὕλης τὴν κενότητα ὁ κόρος τὴν προδίδει
Εἰκόνας κι' ὄνειρα τερπνὰ ἢ φαντάσι' ἀσπλάσῃ!

Κ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ